

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:			
Helyben:		Videkre küldve:	
Egy évre	10 kor. — fill.	Egy évre	12 kor. — fill.
Fél évre	5 " " " "	Fél évre	8 " " " "
Negyed évre	2 " " " "	Negyed évre	4 " " " "
Egy órára	1 " " " "	Egy órára	1 " " " "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felolvasó szerkesztő: **Hj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

10 soros hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosabban. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Az igazi Barnum menaszériája.

— A Lloyd-palota csoda sereglete.

Debreczen, április 16.

(M. P.) Ma, midőn a leghírhedtebb amerikai czirkuszról és menaszéria tulajdonosról illetőleg Barnum-féle világfelforgató és becsapó örökösökről annyit beszélnek, annyit handabandáznak, annyit innak, annyi való és hazug dolgot bocsátanak szerte, alkalomszerű beszélni a magyar Barnumról, a ki a legigazibb Barnum.

Az ő menaszériájához, állatseregletéhez, csodaembereihez, bohóczaihoz, műlovarjaihoz, léghurlyaihoz, elefántjaihoz, tigriseihez és kutyáihoz, szarkáihoz és papagályaihoz nincsen az őt világrészben hasonlító.

Nem tetszik kitalálni, hogy kiről beszélnek? Paktumos, Pilátus Széll Kálmán ezidőszerű kormányfőnök és haspárti főszakács ez a valódi Barnum, aki az uszkar emberektől a telhetetlen gyomru óriás kigyóig képes volt minden csodát, minden ellentétet összehozni pártjában. Széll Kálmán az igazi Barnum. Az ő menaszériájában Apponyi elüldögél Tisza mellett, Gajárinak Ivánka bókol, Tisza Pistával Horánszky parolázik, Rosenberget az antiszemita Blaskovics öleli keblére, a Bánffista Pulszky pedig Rátót teheneiről ír észjogi tanulmányokat, a kontrások hátulsó ragyás sorában még ugynevezett Polonius-féle független nagyságok is találatnak itt. Az ekeszarvát szorongató agrárius itt párját termékenyíti a kupon nyíró bórziánokban, mert a szent fazék recepiált, miként anti-recepiáns férfiakat kibékít, erős érdekszövetségre egyesít paktumos Széll Pilátus ravaszdi kormányzása alatt, a ki az igazi Barnum: mert ígéreteivel, baksisaival képes volt összehozni és együtt tartani az egymás ellen titkon legagyarkodóbb, legellenségesebb, leggyűlölködőbb menaszériát, a Lloyd-palota jelenlegi pártját, ezt a janicsár üst hasból, kocsonya gerincezből alkotott polip testületet.

Ő az igazi Barnum! A Széll Kálmán. Ez az igazi Barnum-féle csoda-sereglet, a Lloyd polipjai. Nem hiányzik az ezernyi reklám dobjuk sem. Mindamellett óvakodjatok tőlük magyarok. Ne tévesszék el a Kossuth-zászlót, az a mi szent jelvényünk.

Ennek a dicsősége, élete, ereje örök, de a Széll Barnumék napjai megvanak számlálva. Ez a csoda testület fel-falja önmagát, hiszen most már az örök tagadás és rontás szelleme Polonius Mefisztófeles is köztük van.

A földbirtok jelentősége.*

Irta: **Székely Ferencz.**

I.

Mindazon javak között, melyekkel akár maga a nemzet, akár a nemzet tagja, az egyen bir, a legbecesebb, a legbiztosabb és a leghálásabb is: a föld. Oly tulajdon ez, mely nem eszópán gazdasági, de egyben erkölcsi érték is, lévén minden földbirtok egy darabja a haza földjének. Beesés a föld, mert a hagyomány tisztelgeten kívül, életünk minden emlékei, ezerféle képesai hozzáfűznek. Biztos, mert ezt az ingatlan vagyont sem elemi csapás, sem kül, sem bel ellenség, sem gazdasági válság, sem rossz gazda végképpen tönkre nem teheti. Halás, mert azt, aki okszerűen megjavítja, aki művelésére és hasznosítására kellő gondot fordít, előbb-utóbb meg is jutalmazza. Egyben pedig birtokosának, mindenneknél jobban, szabadságát, függetlenségét is biztosítja.

Egy kiváló publicistánk találatlanul így jellemezte: „aki megveszi azt mondja rá: az én vagyonom; aki örökli, az úgy hívja, hogy az én hazám”. Ebben a megkülönböztetésben, kiváltképpen reánk, magyarokra nevezve, mely és nagy igazság rejlik.

Nem kevesebb, mint ezer éve vagyunk itthon, ezen a Kárpátoktól mintegy koszaruba fonott darab földön, melynek összterülete teszi az országot és mindazal, ami rajta el és benne porlik, a hazát. És ez nekünk drága örökségünk, mely egymásból következő nemzedékről-nemzedékre azzal az intó szóval szállott át örökül: „kié az ország, azé a haza.” Hogy csak a tényleges birtokban levő föld biztosít szerepet, befolyást és hatalmat, itt van rá közeli példa: Erdély, ahol kezdettől fogva szám szerint kevesebb a magyar, de mert övé a föld, övé az ország is, jóllehet a népesség túlnyomó része más nemzetiséghez tartozik.

A földszerzés vágya nagy szerepet játszik ugy az államok, mint a társadalmi osztályok körében s az egyén életében is. A történet fényes példákat mutat fel, ugy a múltban, mint a jelenben, hogy „ahol nincs föld, ott nincs nemzet”, ahol pedig kevés az otthonul szolgáló, a kenyeret adó föld,

* Székely Ferencz debreczeni m. kir. felmérési felügyelő nagyhatású felolvasást tartott a budapesti mérnök és építész egyetemen a „Tagosítás kérdéseiről”. A nagyhatást keltett becses, tartalmas értekezés most könyv alakjában is megjelent. Ebből a füzetből közöljük a fenti cím alatt megjelent részletet, mely a „földbirtok jelentőségét” ismerteti. E mű megszerzését ajánljuk olvasóink figyelmébe. Ára: 1 kor. kaph. a szerzőnél Debreczenben.

ott élelmes, vállalkozó nemzetek, mely előrelátással, távoli világrészekben keresnek és találnak maguk számára földeket, hogy oda időről időre kibocsáthassák az anyaország fölösszámu munkás rajait, mely ezébből óriási áldozatokat is hoznak, mert amellet, hogy földterületeket nyernek, egyben az új földön új kereseti forrásokat is nyitnak. Ez teszi képessé őket arra, hogy a földművelés mellett az ipar és kereskedelem nagyobb-mérvű kifejlesztésével, óriási vagyont halmozhatnak össze.

Természetes, hogy — kivált az újabb időkben — az ily terjeszkedések, foglalások nem folynak le csak úgy simán, akadályok nélkül, hanem a természet törvényeinek rendje szerint: az erősebb legyőzi a gyengébbet. Ily módon keletkeztek a világ te remtése óta uralkodó és legyőzött nepek, ugy szintén uri és szolgálai sorban levő társadalmi osztályok. Hódításokra azonban csak hatalmas, fejlett kultúrával s tőkével bőségesen rendelkező államok képesek, ahol a gazdasági életnek mindhárom ágazata, nevezetesen: a földművelés, az ipar és kereskedelem egyaránt kifejtett és virágzik.

Nekünk, magyaroknak, ily messze terjedő vágyaink nincsenek, mert noha ezer éve vagyunk már itt, ezen a szép és áldott magyar földön, még mindig elegendő teendők akad az a magyar élet számára meghódítani, annak minden kincsét kiaknázni, lévén a mi főfoglalkozásunk és főjövendelmi forrásunk mindez ideig: a természetadta föld s az erre alapított mezőgazdaság.

Bár tagadhatatlan, hogy mióta felszabadult a föld, mióta megszűnt az osztályos rendi társadalom s főleg alkotmányuk helyreállítása óta, roppant nagy a haladás, melyet hazánk mezőgazdasága felmutat: mindazonáltal idegen szakemberek, a kik nem ismerik eléggé multunkat, szétnézve az országban, mégis méltán elesodálkoznak azon, hogy ezer évi itt tartzkodás és munkálkodás után is, mennyire mögötte állunk más kedvezőtlenebb természeti viszonyok közt levő országoknak még azon az egy téren is, melyen egész gazdasági tevékenységünk nyugszik és terjeszkedik: a földművelésben. Holott beigazolt tény, hogy a magyar föld nagyobb termőképességgel bir, mint akár a francia, s az is tudvalevő dolog, hogy országunk lakosainak javarésztét ősi idők óta leginkább ez foglalkoztatja. De azonnal más szemmel fogják látni a dolgokat és másként fognak itelni, a mint világos lesz előttük, hogy nem a mi igyekezetünkön, nem a mi életrelvélésünkön mulott előbbre haladni, hanem százféle oka is van annak.

Ugyanis, nekünk a békés foglalkozás helyett folytonos küzdelem, tengerek megpróbáltatás, még több szenvedés jutott osztályrészul a sorstól. Ugyiszólván, az országba való letelepedésünkől kezdve a XVIII. század végéig, jőformán hadakozásban folyt le életünk. Az ország birtokáért, a nemzet jogaiért vívott háborúk és küzdelmek alatt nem az ekeszarv, még kevésbbé a szereszám, hanem a fegyver forgott közkezen, megakadályozni elletvén azt, hogy ki ne

forogassanak földünkkel, hogy ki ne vetköztesse nek jogainkból. S midőn egy kis lélekzethez is juthattunk, nem az alkotás munkája foglalt le, hanem annak helyrehozásán kellett munkálunk, amit kül és bel-ellenünk kegyetlenül feldúltak és romboltak.

(Folyt. köv.)

Palinkás jó reggelt kívánok!

— Budapesti level. —

Április 16.

Mindközönségesen. Továbbá hallották-e hogy mi az ujság? Bécsben összejött egy sereg orvos, tanár, filozófus és mi egyéb. Igen kedves társas mulatságot folytattak egymással: az alkoholizmus ellen gyüleseztek. Volt közöttük olyan, amelyik egész Skandináviából jött ideig, hogy részt vegyen a mulatságban, sőt nem tulzok, ha azt mondom, hogy Magyarország is képviselve volt ottan. Derek, becsületes emberek voltak egytől-egyig. A mit beszéltek, arra alkohol merget lehet venni olyan igaz. Hogy az európai emberiség legnagyobb ellensége nem az özvegy kínai eszárne, hanem a palinka bor, meg a sör. Ettől koldus az egész földgolyó, nem az örlési forgalomtól, ez visz a bünbe és a pocsójába milliókat. A palinka miatt nem mozdulhat helyből a világ, mert a kupiczákba belefutad minden bölcsesség és jóakarát.

Töle vagyunk betegek, esenevzsek és minden disznóságra alkalmas mediumok. Ez az oka, hogy az okosságban való gyarapodás helyett folyton butább lesz az emberiség és hogy valamiképpen a marha is csak az esetben hajlandó lenyalni u szülött borját, ha korpával van meghintve, aképen mi is csak azon kérdéseket vesszük be, amelyeket palinkába lehet beadni. Az összes kultusz-miniszterek kiküldöttjei mindezekre a lamentációkra sirva fakadtak a kétségbeeséstől. Ellenben a pénzügyminiszterek a kezeiket dörzsölték és vehetetlen nagyokat örültek a mellény alatt.

— Hála istennek — azt mondták — a közvetett adóknak továbbra nagy mértékbeni föllendülése várható e tenybol kifolyólag.

Urak, urak, doktor filozófia, medicina és utriuszke juris urak, miért pazarolják önök a pénzüket uti költségre, bölcseségüket hiabavalóságokra? Minek hanyagnak a falra borsót, vagyis mas szavai minek merítgetnek rostával vizet? Minden tudományuk ellenére sem tudják önök, hogy a palinkát kiirtani nem lehet, mert nem szabad? Hogy a palinka erősebb fundamentuma az államnak, mint az önök tudománya? Hogy száz iskolát inkább becsukhatnak, mint egy palinkás butikot? Az összes kormány palotákban szánakozva mosolyogják meg az önök jambor erőlködését és hogy szét nem kergették a gyüleseit, mint a fennálló társadalmi rend ellen izgatottak, azt kizárólag annak köszönhetik hogy nyilvánvaló a naivsága.

Mahomed megengedte a többnejűséget de megtiltotta a szeszital élvezését. Bölcsen tudta, hogy józan ember úgy se vesz egy asszonytól többet. Nálunk ellenben szabadjara van engedve a palinkaivás, de elrabolva a szabadság és a jog, nem kevésbé bölcsen tudván, hogy a palinkaivónak az ügyis egészen mindegy. Mert mi lenne a világból, ha a mai szép tavaszi napon az egész emberiség abban hagyná a palinkaivást? Ha a palinka árán lust emne a napszámos? Ha a kocsmában eltöltött idő alatt szellemi élvezetet keres-e? Ha agyveleje mindvégig fogékony és világos

maradna? Ha egészséges és erős gyermekeket nemzene? Ha emberi voltanak egészsége, józansága, tanulása folytán tudatára ébredne? Lehetne-e akkor kötőféken vezetni, mint a barmot? Belenyégodnék-e akkor is rettenes sorsába? Ugyan hol venné a gazda a sok embert, ha az ökör a maga erejének tudatára jönne: husz embert kellenne minden ökör mellé kirendelni, másképp nem szántana az istennek se. És hol szedné az állam azt a sok rendőrt, csendőrt, pandurt, ha egyszer mindenki tudná, hogy kiesoda és mire van joga és igénye? Bizony mondom, ha nem szégyelné magát a pénzügyminiszter ur öméltósága, plakátokat ragasztana most ki szerte a hazában és minden embernek külön-külön kiabálná a fülebe:

— Ne hallgass a sok tökféjű idealista kotkodacosolásra, hanem igyál magyaron, totom és románom, ha jól esik. Nem baj az, ha a szomszágodon is tul iszol, hisz ha az ember is csak akkor inna, mikor szomjas: miben különböznek az oktalan állattól? Nyujt egy tiz krajcáros „Munkás füzet” akkora élvezetet, mint két deczi palinka? Két deczi palinkától úgy leszopja magát az ember vasárnap korán reggel, hogy estig azt se tudja, fiu-e vagy lány. A könyvtől meg csak okosodik és az okos szegény emberek mindenkor nagyon veszedelmesek a tenyleges állapotokra. Igyál magyaron, igyál, fizessd az ugynevezett közvetett adót: a te szomjas torkodban nyugszik a haza üdve és boldogsága. A te hasadban meggyuladt palinka tüzenél melegedik az ország pénzügyi érdeke.

Mit beszélek: ha a pénzügyminiszter nem szégyelné magát? A pénzügyminiszter nem szégyenli magát. Zenta város meg akarta szorítani a palinkamérések számát, ráirt a miniszter, hogy ne abrándozzék, hanem tartsa szemmel az ország fiskális érdekeit, amelyekkel merőben ellenkezik az efele idealista nekilendülés. Minden iparüzemnek szünetelnie, minden üzletnek zárva kell lennie vasárnap delutan és Szent Istvan napján, csak azoknak nem, amelyeket az állam alapított a szeretett polgárok nikotin és alkohol szenvedélyére. Sőt éppen ki van spekulálva, hogy mikor minden munka szünetel, akkor legyen a tisztelt hazafiak legtöbb alkalma arra, hogy disznóva reszegedjék az ország boldogsága érdekében. Örülni és busulni egyszerre nem lehet, tehát a pénzügyminiszter ur öméltósága esakis örülve örülhet azon, ha látja, miként itta el gyermekei kenyerét, ruháját, egészséget az az emberpofájú állat, aki ott a sárban hentereg. Hisz az ország fiskális érdeke nem engedi, hogy ezen busuljon, mert ha egyszer busulna rajta, fölfordulna ez az egész takolmány, amely a palinkára van építve.

Mit okoskodnak tehát az anti-alkoholista urak és mit okoskodik a belügyminiszter ur, hogy delegatust küld a kongresszusra, aki ott áhíttatosan hallgasson és bölingson. Ha beestelenek vagyunk, legyünk legalább őszinték, öntsünk tiszta vitriolt a pohárba és mondjuk ki nyíltan, hogy minden országnak támasza, talpköve a palinka.

K. M.

Délutáni level.

— A kaszinói estélyekről. —

A magyar hazai kaszinók között dicsegetes lépésre szánta magát a debreczeni kaszinó. Elég kártyát koptattak már el itt, elég billiárd dákót törtek már el itt, elég

szó-szapulás hangzott már el itt, mint a haza többi egyéb kaszinóiban.

De ugylátszik, hogy most már a debreczeni kaszinó szakít ezzel a tespedő iránynyal, urak s hölgyek bevonásával szórakoztató estélyeket akar rendezni. Az első estély, melyről már emlékeztünk, mely mind anyagilag, mind erkölcsileg a legfényesebben sikerült, kitünő beköszöntő volt. Részen választó falakat tört szét. Egyetértésre, együtt működésre vezetett. Mi ennek szivből örülünk, háthogyha még a kaszinó oly értelemben dönt, hogy estélyeinek a tiszta jövedelmét a debreczeni kálvinista egyetem alapja javára fogja ajánlani fel; ekkor irhatjuk igazán ébredésük felől, hogy a tespedés után a magyar kaszinók alapítójának, gróf Széchenyi Istvánnak a nyomdokába léptek.

Vagy ugyan kérdem, mi szebb, mi elsőbb kötelessége lehet egy debreczeni művelődési és társadalmi testületnek, a micsoda a kaszinó is, mintha elősegíti a debreczeni egyetem alapítását?

Szabad Hajdu.

A debreczeni ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, ápril 16.

A debreczeni ev. ref. egyházmegye Dávidházy János esperes és Nadányi Miklós egyházmegyei gondnok elnöklésével ma délelőtt tartotta meg tavaszi rendes közgyűlést. Dávidházy János esperes rövid imaszzerű megnyitó beszédében áldást, kitartást kér az egyházmegye munkálkodására s a gyűlést megnyitja.

Biber József előadó a képviselők igazolása után felolvassa a közgyűlés tárgysorozatát, melyet a közgyűlés elfogad. Majd azok neveit olvassa fel, kik a múlt évi közgyűléstől elmaradtak s távol maradásukat igazolják. Az igazolásokat a közgyűlés tudomásul veszi. Ezután azok neveit olvassa fel, kik távol maradásukat nem igazoltak. Az igazolást elmulasztókat az esperes újból felszólítja igazolásra.

Az egyházmegye területén a lelkészi és a tanítói karban történt változásokról szóló jelentést tudomásul veszik.

Szabó Vilma tanítónő, Sz. Szabó László és vári Szalai Gábor tanítók letettek a közgyűlés előtt az esküt.

A szamvizsgálók jelentéseit az egyházmegye számadásaira vonatkozólag a közgyűlés tudomásul veszi.

Az egyházkerületi képviselők mandátuma lejárván, a közgyűlés választás útján tölti te a 4 rendes és 2 póttag helyet.

Titkos szavazás útján az egyházkerület képviselőiül megválasztottak: Szele György, Biber József, Fráter Barna, Nagy Ferencz rendes, Bernáth István, Miskolczy László póttagokul.

Az esperes előterjesztését, a lelkészi, özvegy és gyámpénztárból kiket és milyen összeggel segítyezzenek — a közgyűlés el-

fogadja és tudomásul veszi. Az adandó segélyek összege 9200 koronát tesz ki.

Az egyházmegyei pénztárnok jelentését szintén tudomásul veszik.

Az ev. ref. egyetemes konvent felhívta az egyházkerületet, hogy tegyenek javaslatot miképen s mily alapon lehetne szervezni az országos lelkész nyugdíjintézetet. A tisztántúli egyházkerület m. évi őszi közgyűlésének intézkedéséből az esperesi kar tervezetet dolgozott ki, melynek két fő tényezője az, hogy az országos lelkész nyugdíjintézet 6 év múlva kezdje meg működését s hogy a lelkészek csakis munkakép telenség esetén avagy 40 évi szolgálat után kapjanak nyugdíjat. A tervezetet az egyházkerület leküldte az egyházmegyének tárgyalás végett.

Az egyházmegyei közgyűlés elnöke Dávidházy esperes, hogy a közgyűlés a tervezetet könnyebben tárgyalhassa, tanulmányozás végett kiadta Szűcs László számvevőnek.

A számvevő véleménye az, hogy a tervezet túl súlyos terheket ró a lelkészekre (minden évben fizetésük egyharmad részét 4%-os kamattal együtt kellene befizetniök) épen ezért a nyugdíjintézet felállítását szükségesnek nem tartja, hanem ehelyett az országos gyámintézet létesítését tartja szükségesnek s ebből az özvegyek kétszeres díjat kapnának a gyerek nevelési járulékon kívül s nyugdíjat csakis a teljes munkakép telenség esetén a legvégső esetben adnának.

Ezzel szemben az egyházmegyei közgyűlésnek a tegnap — hétfőn tartott előtervezet az javasolja, hogy mondja ki a közgyűlés, miszerint a részletek tárgyalásába nem boesátkozik, habár a nyugdíjintézet felállítását okvetlen szükségesnek tartja, de nem a megküldött tervezet szerint, mely keresztülvihetetlen. Az előterjesztést a közgyűlés elfogadja.

Most következett a gyűlés legfontosabb tárgya; az egyházkerület azon határozata volt, mely a debreczeni ref. egyház agyonütését czélozza s azt a nevétséges nkázt tartalmazza, hogy egy év alatt köteles a debreczeni egyház önálló egyházmegyét, alakulni, egyben utasítja az egyházmegyét hogy addig is a debreczeni egyházat kanonica vizitációkkal s egyéb alkalmatlankodásokkal zaklassa.

Biber József előadó javasolja, hogy az egyházkerület határozata végrehajtsák, az esperes utasítsák, hogy a debreczeni egyházban esetleg küldöttségek alkalmazásával a kanonica vizitációt teljesítse.

Kiss Albert nem járult az előadó javaslatához s az egyházi törvényekre utalással egyfelől fölöslegesnek, másfelől pedig a törvény szellemével ellenkezőnek mon dotta a javaslatot.

Nagy Lajos utalással arra a megallapodásra, mely a canonica vizitáció tekintében a debreczeni egyházmegye s illetve ennek esperese és a debr. ref. egyház között annak idején létrejött s különös tekintettel arra, hogy a pár év múlva minden esetre megtartandó egyetemes zsinat a nagy

egyházak s ezek között bizonyára a debr. ref. egyház helyzetét illetőleg is gyökeresen intézkedik: az előadó javaslatával szemben indítványozza; terjessze fel az egyházmegye a közte és a debr. egyház között létrejött megegyezést az egyházkerület elé s egy szersmind felterjesztésében kérelmezze, hogy a zsinatig hozott határozatának végrehajtását függessze fel.

A debreczeniek s a debreczeni egyház sorsát szívükön viselő egyházmegyei képviselők között általános tetszést keltett Nagy Lajos indítványa. Egymásután szólaltak fel annak támogatására Bernáth István, Dicsőfi József, dr. Nagy Zsigmond, Kiss Albert, K. Tóth Kálmán és Kovács József, míg az előadó javaslatát jobb ügyreméltó buzgalommal vette tüzes védelembe Jánosy Zoltán, s mellette szólott meg Szunyoghy Szaboles — ki azonban maga is kijelentette, hogy ennek a dolognak tulajdonképeni czeljával nincs tisztában — a gyűlés két elnöke pedig valóságos presszió számba menő agitációt fejtett ki az előadói javaslat érdekében.

A két óráig tartó vitának névszerinti szavazással lett vége s a falusi hadak Debreczent egyszerűen leszavazták.

Igennel vagyis Debreczen ellen szavaztak a következők: Szele György Fodor Sándor, Nagy Ferencz, Szunyoghy Szaboles, Berki Sándor, Nyíri János, Balázs Mihály, K. Csöre Sándor, Biber József, Papp András, Veres Balint, Főrin M. hály, Miskolezy László, Rada Ferencz, Sári Matyás, Szécsi István, Pap Imre, Tót Ede, K. Turzó László, Békési Lajos, Simon Károly, Jánosy Zoltán, Elek István, Sapi Gábor, Szabó Imre, Bör János, Tóth József és Sinka Sándor, összesen 29-en.

Nem-mel, vagyis a Nagy Lajos lelkész indítványa mellett szavaztak Némethi Lajos, Nagy Lajos, Kiss Albert, Szél Farkas, Bernáth István, K. Tóth Kálmán, Dicsőfi József, Dr. Nagy Zsigmond, Kovács József, Dr. Sz. Szabó József, Sz. Szabó László, Dr. Benedek János, K. Nagy András, Báthori István, Kun László, Báthori Kálmán, Szűcs László, (utóbbi valószínűleg tévedésből) összesen 17-en.

A debreczeniek e szavazás után szinte tüntetőleg hagyták ott a mucaiaikat s a gyűlés még most is tart, ha azóta fel nem oszlott.

NAPI HIREK.

A ki nem vott a kaszinó-estélyén.

Egy régi híres debreczeni professor mondta azt hallgatóinak, kiknek sorait nagyon meggyerítették a fukuzalók:

— Sokakat látok, a kik nincsenek jelen.

A debreczeni kaszinó-estélyén mi is észrevettünk egy mindenütt jelenvalót, a ki nem volt jelen. És észrevették mások is, sőt kérdezősköd

tek is, hogy hova maradt a debreczeni hasonló természetű nyilvános összejövetelek rendes látogatója: a debreczeni főispán?

Utánna jártunk a dolognak, s kintűnt, hogy a főispán ur nem is lehetett jelen azon egyszerű indoknál fogva, mert nem kapott meghívót.

És pedig nem tévedésből, hanem a kaszinó azon elvi határozata alapján, hogy a kaszinó estélyek kizárólag a kaszinó tagjai s családjaik gyönyörködésére tartatván: meghívókat csakis kaszinó-tagok részére küldenek. A főispán ur tehát nem kaphatott meghívót, mert nem tagja a debreczeni kaszinónak.

Sokan arra magyarázzák ezt a rideg magatartását, hogy kicsinyli a debreczeni kaszinói társaságot; mi ezt nem tartjuk valószínűnek, mert ismeretes dolog, hogy disznótorokon és névnapi házi murikon is mily szívesen szokott részt venni. Sokkal természetesebbnek tartjuk azt a másik kombinációt, hogy ez méltánylandó takarékosági elvekből történik, mert ezen a csatornán egyik statisztikusnak számítása szerint 18 év alatt 16 frtjával épen 576 koronát takarított meg a gondos főispán ur.

Aldozatot hozni pedig nincs indokolva ott, hol az a mindenkor kormány mindenható politikája érdekében nem feltétlenül szükséges.

Hortobágyi paraszt.

Debreczen körülbelől ugy van a maga Hortobágyával, mint Szeged Rózsa Sándorral. Szegedet soha sem, vagy legalább ritkán említik a közintézményeiről, hanem Rózsa Sándort, a betyárt az alapos németek megtették már szegedi főkapitánynak is s bandája tagjait szenátorok. Debreczen is hiába központja evszazadok óta a magyar tudományosságának és a legerősebb kalvinista hitnek, kollegiumját, ezt a gyönyörű intézményt kevesebbszer emlegetik, mint jószágtartó nagy Hortobágyat, a csardát, melyet a költő-pap, Szaboleska is megénekelt. Most sem a debreczeni kalvinista egyetemről ír az egyik budapesti ujság, a Magyarság, hanem a nagy Hortobágyról. Ezeket írja ugyanis ez az ujság:

„Az új királyi várpalota napról-napra épül és szépül. Szébbnél-szebb diszitményeket, szobrokat, faragványokat helyeznek el különböző helyen. Jól esik látnunk, hogy ezek a diszitések, melyek legszembetűnőbbek s többnyire a termek, épületeszek előtt, az udvaron, folyosókon vannak elhelyezve, tehát a legélénkebb helyeken — mind-mind magyar dolgok, magyar érzelmeket és emlékeket keltenek fel bennünk. Nemrégiben helyezték el Szavojay Jenő szobrot a királyi trónterem előtt. Ó Felsege valahányszor a trónterembe lép, látja a magyar hőst, akinek vitézsége oly sok dicsőséget szerzett hazájának. A királyi várpalota lovardája előtt ma állítottak föl egy igazi magyar emléket. Három méternyi márvány talapzaton vert vörösrézből (cuivre repussé) ké-

szült, árvaleányhajas hortobágyi parasztot, amint egy óriási mént tart feken zablájánál fogva. A szobrot ifj. Vastagh György készítette Hauszmann Alajos műegyetemi tanár tervezete alapján. A mű különben a párisi kiállításon is kint volt.

Szép ez a hortobágyi diésőség, de talán az egyetemünkkel is foglalkozhatnának némelyest az urak, a budapesti újságíró urak, ezt is megköszönénk.

Nyx ungris.

Ez egy kiesit amugy lajtántuli lengyel-osztráksággal van kimondva. Derék debreczeni huszártisztjeink, a jó Gvadányi lovas generalis méltó utódai és követői itt már egyszer felléptek — csupán meghívottak előtt — a színpadon s most a Vörös-Kereszt-Egylet debreczeni osztálya kérte fel a kék dolmányos huszártiszt urakat, hogy az egylet ezéjaira, egy előadáson, a Dolovai nábob huszárok szerepeiben közreműködjenek. Nos azonban a temesvári hadtestparancsnok, Schwitzer tábornagy is közbeszólt. Egyszerűen nem engedélyezi a derék tiszturaknak a közreműködését, a nem valami rebellis ezéira, hanem hogy fellepésükkel azt az egyletet megsegitsek, a melynek hivatása és ezéjára a csatamezőkön asebesült katonákat istapolni. Hat ez kegyelmes tábornagy ur czopf, egyszerűen czopf vagy még annál is rosszabb, tudniillik „Nyx ungris”. Mert hova is vezethetne az, hogy magyar huszártisztek magyar színdarabban magyar közönség előtt egy osztrák-magyar, sőt nemzetközi emberbarát intézmény javára játszanak? Pedig hat kár felni a magyartól, nem oly fekete a magyar, mint ahogy a Lajtántuliak festik. Mi különben hisszük, hogy a katonai felsőbb hatóság, tekintettel a nemes, a katonákat elsősorban érdeklő ezéira, a tiszturak közreműködését engedélyezni fogja és ezzel elsimul a kellemetlen ügy. Ha másban nem is, de legalább az emberbaráti intézmények gyamolításában lehetünk, de legyünk is testvérek.

300 ezer forintos adomány Földes község részére.

A hajdúvármegyei Földes községet fejedelmi adomány érte. A község egyik előkelő fia, Kállay László földesi nagybirtokos és hajdúvármegyei bizottsági tag f. hó 15-én Nagyváradon hirtelen elhalt. Földes község ezen kitűnő fia 300 ezer forint értékű vagyonát Földesközségnek hagyta. Ily fejedelmi adományozásban sem részesült még magyar község.

A debreczeni Ludovikások.

A honvéd tisztképző Ludovika-akadémiában most két debreczeni alapítványi hely van üresedésben. Az egyik alapítvány a városé, a másik a Szilágyi Mihály-fele alapítvány. Ezen két alapítványra a honvédelmiügyi miniszter június 10 napjáig meghosszabbította a bemutatási engedélyt.

Masin Draga bölcsője.

Ha egyéb témája nem is volna a diplomáciának a pletykázásra, a szerb királyné maga is juttatna annyi pletykázni valót,

hogy a hulladékán akár harminczszor annyi ország népe elragódhatnék, mint amennyi azzal ez idő szerint foglalkozik. Természetes, hogy mindezek a pletykák a legfrivolabb téma, a királyné anyasága körül forognak. Akire ráfogták, hogy azért kellett feleségé lennie, mert már előbb anya volt, világos, hogy azt, mikor feleségé lett, a csalódott közvélemény siet nyavá tenni. Sajnos azonban, hogy csak a közvélemény siet, mert ha Sándor király is úgy sietne, főlöseges volna a közvélemény sietése, amely sok mindenfelét szül ugyan, de törvényes trónörökös nem.

Szép dolog az, ha az embert tiszser elhaláloztatják életében, de legalább is ezerszer születni, mikor az ember tulajdonkép még nincs is, úgy látszik olyan luxus, a melyet csak egy szerb korona örökös engedhet meg magának. Szegényre ráfogták, hogy volt, hogy van, holott tulajdonképpen csak lesz. Sőt még az sem bizonyos, hogy lesz. Közben változatosságkép variálni és permutálni kezdtek a dolog elemeit, olyformán, hogy volt és van, volt, de nincs, volt nincs és lesz; nincs, de lesz és így tovább minden lehető, de még inkább lehetetlen formában.

Látni való, hogy szegény kis szerb királyfi bölcsője olyanformán lebegett a bizonytalanság ege és földje közt, mint a Mahomed koporsója, ami a születés előtt való állapotban épen nem a legkényelmesebb helyzet. Most legújabbban egy pár lap azt a hírt közli, hogy a szerb királyné legutóbb nálunk járt és egy fővárosi géplakatsnál rendelt bölcsőt.

Furesának elég furesa hír ez a legutóbbi, amely különben semmiestre sem a legutolsó, csak neveltségesség dolgában a legelső. Mert ugyan miért keresne a szerb királyné nálunk bölcsőt és miért épen egy géplakatsnál? A legszomorubb pedig a dologban az, hogy azok, akik e kérdés fellett tépelődve, az örültek hazába készülnek, még ebből sem okoskodhattak ki, hogy kinek bölcső kell, van-e már vagy csak lesz.

Köszönet a sajtónak.

Ilyenhez is ritkán jut a sajtó, tudniillik köszönethez. A mi pedig, ha szívből jó, — jó. Ilyen köszönetben részesült a helyi sajtó. A Petőfi-dalkör, Komlóssy Artúr elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet mondott a helyi sajtónak, a miért a lapok a dalkört a nyilvánosságot érdeklő ügyekben pártolták. Ilyenhez is ritkán jut a sajtó. No de nem is épen volna helyes a fenegyerekeket elkapatni.

A debreceni függetlenségi és 48-as párt

intéző bizottsága szerdán, f. hó 17-én délután 6 órakor a függetlenségi körben intéző bizottsági ülést tart.

Egy debreczeni író halála.

Erdemes öreg ur városunkbani Id. Báthory Sándor, aki ügyvéd, gazda és ezen kívül író volt egy személyben s tollával, míg forgatni azt kedve volt, sok derűs órát szerzett a debreczeni közönségnek és sok szép, nemes közügyet segített diadalhoz. Különösen a hatvanas évek mozgalmában vett tevékeny részt. Ekkor fejtette ki írói munkásságának java részét. A Debreczeni Emlénybe, a Csokonai Albumba, Bolond Miskába- s egyéb lapokban sűrűn írott verset, prózát, szépirodalmi és társadalmi dolgozatokat, két ízben volt szerkesztő is. 1861-ben a Néparatót, 1873—74-ben a Debre-

czen, N. Váradi Értesítőt szerkesztette, a melyek után Ziehermann Herman bátyának adott át. Kéziratban maradt meg Veremenyegző című operája, egy zenésítésre váró dalmű a coolibatus ellen. Az irodalom nemesak hivatott munkását, de bőkezű pártolóját is veszítette benne. Ritka gazdag magán könyvtára hirdeti irodalom szeretetét. Közel ötezer kötetet számlál, majdnem egészen egyforma táblába kötött könyvtára. Az újföldön levő gazdasága arról nevezetes, hogy mintegy 2000 forintra felérő fürdő helyiséget rendezett be.

Öngyilkos kőműves tanonc.

Alig van nap, hogy hírt ne adnánk valami öngyilkosságról. A mai beteg társadalom csak növeli az öngyilkosok számát statisztikáját. Bármely kicsinyes ok elég, hogy a mai kor gyermeke maga ellen emelje a gyilkos fegyvert. Ma megint egy újabb öngyilkosságról kell beszámolnunk. Egy alig 22 éves, szorgalmas, jóra való fiatal ember oltotta életét tegnap délelőtt, szüleinek Libakert 31. számú lakásán. Gyarmati Imre kőműves tanoncoknak hívják az öngyilkost, — ki szerény keresményéből tartotta fenn magát és öreg szüleit. Tegnap reggel 9 órakor, szülei eltávoztán hazulról, bezárkózott a szobába s egy forgópisztolyal mellébe lött. A golyó közvetlenül a szíve alatt hatolt a testbe. Még élt mikor rátörték az ajtót, de mire Varga Emil kerületi orvos az öngyilkosság színe helyére érkezett — kisényvedett. Beszállították a közkezdőház halottas kamrájába, a honnan ma temették el. Levelet, vagy egyéb irást nem hagyott hátra. Hozzáértőjei úgy sejtik, hogy a szorgalmas, munkás fiatalember a reménytelen szerelem kergette a halálba.

Vívóverseny a színházban.

Komjáthy János színigazgató és Sz. Benedek Sándor vívómester kérévnyt nyújtottak be a városi tanácshoz, a melyben a színháznak átengedését kérik, hogy ott délutáni vívóversenyt rendezzenek. A tanács megadta az engedélyt. A versenyt a rendes helyárok mellett tartják meg.

Négy hónapi államfogház.

Még mult év márczius havában történt a kereskedők bálján, hogy Grósz Sándor joghallgató és Schwarzwald Dávid könyvelő valami csekélyes ok miatt összetűztek. A szóváltásnak párbaj lett a vége, mely mindkét fél súlyos megsebesülésével végződött. A debreczeni kir. törvényszék dr. Oláh Miklós elnöke mellett hétfőn ítélték a párbajozók fölött. A közvadat dr. Horváth István kir. ügyész képviselte. A tárgyalás folyamán kiderült, — daczára, hogy Grósz Sándor segédei a csekély sértésért az ellenfelek kölesönös sajnálkozásának kijelentését ajánlották fel, a Schwarzwald segédei nem fogadták el a békés elintéztést, hanem mindenáron a fegyveres elégtételt kívánták, melynek eredménye Grósz Sándornak súlyos egész életére kiható benuháza lett. A törvényszék a párbajozó felekre szigorú büntetést mért, Schwarzwald Dávidot ugyanis 4 hónapi államfogházzal sújtotta, míg Grósz Sándort 14 napi államfogházra ítélte. A kir. ügyész és Grósz megnyugodtak az ítéletben, Schwarzwald Dávid azonban enyhítésért felebezett.

Helyreigazítások.

„Tanuság és emlékezet“ czimen emlékezett egyik kitünő munkatársunk 1849. április 14 nagy emlékére, mely emlék a debreczeni nagy templomhoz, Debreczen kurucz városához fűződik örökidőkig. E gyönyörű, hazafias cikelybe két bosszantó sajtó hiba csuszott be, mit is helyreigazítunk. Az egyik az, hogy a magyar szabadság ósváros helyett — ösvárosnak tették meg Debreczent. Am a másik sajtóhiba még bosszantóbb. A cikk vége, befejezőrésze lett értelmetlené. „Ártalmatlan az emlékezet“ helyett, „értelmetlen“ az emlékezetet szed én hétfőnap hangulatos szedő,

Hítközségi közgyűlés.

A debreczeni autonom orthodox izraelita hítközség f. hó 14-én tartotta meg rendes évi közgyűlését nagy érdeklődés mellett. Az előjárásnak beszámoló évi jelentése és a bizottságilag megvizsgált és helyesnek talált évi zárszámadások előterjesztésén és helyeslőleg tudomásul vételén, az előjárásnak a felmentvény megadott és Stark Ignác elnöknek és az előjárásnak a hítközség emelése körül szerzett értekezési elismérésüli jegyzőkönyvi készítő szavaztatott. A képviselőtestületnek az a nemzeti iskola létesítése sz. a rituális fürdő felállítás iránti előterjesztése nagy lelkesedéssel elfogadtatván, bizton remélhető hogy ezen közhasznú intézetek létrejövetele iránti terv leközelebb megvalósul.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon rokonok, jó barátok és ismerősök, kik felejtethetetlen férjem temetése alkalmával mérheteretlen fájdalommat részvétőkkel enyhíteni voltak szivesek, fogadják ez uton is szívélyes köszönetemet. Debreczen, 1901. ápril. 16. Hankus Károlyné.

Hortobágyi fényképek — és a kereskedelmi miniszter.

Már említettük, hogy Kiss Ferencz, jó nevű fényképészünk hortobágyi népéletet ábrázoló csinos képgyűjteményét, mely a párizsi kiállításon is ki volt állítva Hegedűs Sándor kereskedelemügyi m. kir. miniszternek ajánlotta fel. A miniszter, ki örömmel fogadta a becses képgyűjteményt, tegnap megleghangú levélben válaszolt Kiss Ferencznek, köszönetet mondva neki a kedves és figyelmes meglepetésért.

Elhunyt tanító.

Rosenberg Sámuel ny. tanító. ki 50 évig működött a tanítói pályán ma kedd reggel 76 éves korában elhunyt. Az elhunytban Karczag Gyula apósát gyászolja. A kálottat holnap délelőtt Nyiregyházára szállítják s az ottani izraelita sirkertben helyezik örök nyugalomra.

Elfogott zsebmetező.

A vásár közeledtével előzőnk városunkat a különféle vidékekről beözönlött zsebmetező s csak a rendőrség ébersége ment meg sokakat, hogy ezeknek a vásári parazitáknak áldozatul essenek. Ma is egy veszedelmes zsebmetezőt kerített kézre a rendőrség Fleischer Frigyesnek hívják

a rovott multu embert, — ki notórius zsebmetező hírében áll s fényképe a rendőrség albumában is benne van. A pécsi soron lopott ki Markovics Dezsőné zsebéből 32 koronát, de a közel álló rendőr észrevette s üldözni kezdte. Nagy hajsza után sikerült is elfogni, de akkorára a pénzt egyik cimborája kezébe eszattata. Most a büntársát keresi a rendőrség.

Márcziusi sör egy pohár 8 kr. a Dréher sörcsarnokbn naponta frissen csapoltatik.

TÁVIRATOK.**Merénylet egy főhadnagy ellen.**

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, április 16.

Az Obresan tiszti szolga által megölt Áron Jenő borosjenői honvédfőhadnagy tul van a veszélyen. Konstatálták, hogy az aranyzsinór tompította a golyó erejét. A tiszti szolgát ma már elfogták a esendörök. Azt vallja, azért löött, mert a főhadnagy háromszor felpofozta. a mikor szabadságot kért.

Az angolok itélete.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, április 16.

Az angolok azt hiszik, hogy már ök az urai a szabadságnak oly soká és oly lelkesen küzdő és kitaró burok földjének. Ezt igazolja legujabb cselekedetük, melyet egy londoni távirat ad hírül.

Azt mondja a távirat, hogy a törvényesiek Dewettet a tokföldi parlament tagját, Dewett bur fővezér rokonát hazaárulásért három évi fogságra és ezer font sterling pénzbüntetésre ítélte.

Kínában meggyilkolt német százados.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, ápril. 16.

Pekingben megint elfogtak egy gyilkost. Bartsch német századosot ölte meg Hovau nevű fiatal kínai. Két czinkostársával gyilkolta meg a századosot. Elfogatásakor is dicsekedett a gyilkossággal s azt állítja, azért öltotta ki Bartsch százados életét, mert a százados gyakran megverte.

Színház.**Színházi műsor:**

Szerdán. április 17-én A bányamester. Operette 3 felvonásban.

Gyurkovics leányok.

Hetfőn estére a „Görög rabszolga“ operettet hirdette a színlap, azonban F. Kallay Lujza hirtelen betegsége miatt a műsor megváltozott s Herczeg Ferencz vig-

játékát, a „Gyurkovics leányokat“ adták. Az előadásnak ezuttal az volt érdekessége, hogy Takács Mariska a szintársulat új drámai szubrettje és naivája először lépett fel. A bemutatkozás daczára kevés közönség jelent meg a színházban s elég tartózkodóan viselkedett az új taggal szemben. Takács Mariska force szerepben lépett fel. Miczit játszotta, ezt a kedves szerepet, melyet Szabó Irma kiváló alakításában láttunk mindég. Első fellépése után nem mondhatunk végleges ítéletet, annál inkább, mert szerepköre nem ez lesz, habár ő naivai szereplésre is szerződött Takács Mariska megjelenése kellemes, a színpadon biztosan mozog. Játéka eleven, sőt nagyon is eleven, azonkívül játékanál nem tapasztaljuk a közvetlen melegséget, organuma nem nagyon behízsgő, hangjának nincs meg a kellő színezése. A közönség tartózkodólag fogadta. Kíváncsian várjuk drámaisubrett szereplésében való bemutatkozását?

Sarkadi Aladár az új naturbursch Bodványi Gidát játszotta, ügyes színész, de még mindig modoros.

A többi szereplők, Fáy Flóra, Kiss Irén, Tanay, Komjáthy jók voltak s az előadás is, habár hirtelen rántották elő, gördülékeny volt.

Innét-onnét.

— Április 16. —

(A sulymos néni.)

A piac-utczán végig-végig, a város-ház felőli oldalon huzódik ez az Ázsiára emlékeztető sátor-tábor, melynek, napközben, sürgő-forgó lakói a legszemesebb debreczeni kóla-asszonyok.

Most tavaszi időben a sulyomáru asszonyok is kiültek. Tüskés-bogas a sulyom. A tiszai kiöntések esztendő álló vizeiben terem. Vizenyős, émelegős az ize ennek a feketekérgű esemegének, melyet rosz subával szoktak a hinaros vízből halászatni. Az ágas bogas, szurós esemega beragad a suba bozontos, összeapzott szőrébe, — gyermek, noha hasfájdító a hatása, kedvelik ezt az ősvizekbeli esemegét.

És midőn masulyo náruló, karczagi bun-néniket láttam, én is őszintén megörültem nekik. Kivántam, hogy vajha Hermann Ottó velem lett volna, mert higgyétek el: — az utolsó sulyomáru néni ezek. Azt a sulyomvágó asztalt a késsel, a kacskelábu vágószerszeggel, az öblös, a vajt fapohárral együtt érdemes volna a jövő időkre félretenni. Mert hisz ime itt volna a debreczeni collegium muzeuma, található ott még szerezesen tojást is, de a mi Debreczen népére, a népies életre vonatkozik, vajon hány oly tárgyat mutathatnak fel? Azért okvetlen és haladék nélkül szervezni kell a debreczeni, a Debreczen vidéki néprajzi muzeumot, mielőtt az utolsó sulyomáru néni kihalnának.

Én megállottam az utczán, mosolyogtam, örültem, hogy láttam a kóla-asszony-ságokat, midőn a régi együgyű szerszámmal gyermekkorom esemegéjét, a hasfájdító, félvizenyős, felolajos sulyomát a piacra előkészítették.

Öreg Debreczen! Én tégedet a te zár-

Kunz József és Társa

üzemnél, kistemplom bazar

A legújabb

női ruhaszövetek,

selyem áruk, mosó kelmék

nagy választékban

igen jutányos áron

szerezhetők be.

Maradékok és kiselejtezett ÁRUK

rendkívüli leszállított áron

adhatnak el.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gőzmalom eladás.

Bácskában Deszpót Szent Iván községben (vasúti és hajó állomás) létező teljesen felszerelt 6 járatú gőzmalommal azonnal szabad kézből eladom, vagy bérbe adom. Esetleg az egész berendezést is eladom. Dr. Kemény Zsigmond ügyvéd Baján.

I. Beocsini portland és román cement.

Aszfalt elszigetelő lemez, kátrány lemez, valódi szagtalan aszfalt fedlemez, karbolineum, kőszénkátrány nagyban és kicsinyben és a legjutányosabb árban kapható Lukács Vilmosnál Debreczen, Hatvan-u. 5 sz.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárban, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H. Szoboszlón.

Nagy Block naptárak, rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Női és férfi

ruhák

Festése és tisztítása

Szóló bérletre kerestetik, lakható rajtára szükség nincs. Jó kezelés biztosítva. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Egy kis patkányfogó

kutya megvételre kerestetik. Czim József k. hg. u. 52 sz. a. háztulajdonosnál.

Tanoncz felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Gabella bérleti hirdetmény.

A debreczeni izr. hitközség és a debreczeni aut. orth. izr. hitközség közös gabella jövedékének f. 1901. évi május hó 1-én kezdődő és 1904. évi ápril 30-án végződő, tehát 3 évig tartó bérletére ezennel nyilvános árverés hirdettetik, mely f. 1901. é. ápr. 24-én d. u. 4 órakor fog megtartatni az izr. hitközség jegyzői hivatalában (Kápolnási-u. 1 sz. a.), hol a részletes feltételek megtekinthetők mindennap d. e. 1-12. d. u. 3-5-ig.

Kikiáltási ár: 25.000 korona.

A szóbelileg árverezni szándékozók közelesek az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírokkal, mint bánatpénzt letenni.

Zárt ajánlatok is elfogadhatók ezek az előirt bánatpénzzel együtt alulírott elnök kezéhez az árverés napjának déli 12 órájáig átadandók. A bérbeadó hitközségek fentartják maguknak a jogot a gabella jövedéket tekintet nélkül a megajánlott összegre tetszés szerint bármely ajánlattevőnek kiadni vagy ennek biztosításáról egyébként gondoskodni.

Kelt a debreczeni izr. hitközség és a debreczeni aut. orth. izr. hitközség gabella jövedékének bérbeadásával megbízott közös bizottságának 1901. ápr. 14-én tartott üléséből.

Drucker Mór

biz. elnök.

Árlejtési hirdetés.

A földművelésügyi m. kir. Miniszter ur Önagyméltósága f. é. apr. 7-én 25849/IV. sz. a. kelt rendeletével, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén szükséges kutak, szivattyúk és vízvezetési berendezéseket és munkálatokat 5878 kor. költséggel engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivételének biztosítása céljából 1901. é. apr. 25-én d. e. 10 órakor a tanintézet igazgatósági helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9^{1/2} órájáig az igazgatóságnál nyújtsák be, mivel a későbbben érkezettek nem fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatokhoz az engedélyezett költségösszeg 5 százalékának megfelelő bánatpénz esatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet feltételek a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál (füvészkert-u. 3 sz.) a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Debreczen, 1901. é. apr. hó 15-én.

Kerpely Kálmán

igazgató.

Doktor Kriegl József-féle valódi angol

Bőrvédő kenőcs és borax szappan

1. teljesen mentes minden durva, ártalmas, tiltott anyagoktól, a legjobb kenőcs mindenféle bőr tisztátalanságok ellen.

2. Egy tégely kenőcs és borax szappan 3 kor. 30 fillér az összeg előleges beküldése mellett

Chief Office 48. Brixton-Road, London S. W.

Az utalvány címzendő (5.)

Apotheker A. Thierry Balsam-Babrick

Pregradában Rohitsch mellett.

Nagybani vételnél megfelelő engedmény.

Javasolva: a légzési valamint az emésztési szervek hurutos betegségeinél. vérszegénységénél stb. Nem javasolva, az aszkór betegségnél.

Gleichenberg gyógyhely

Alkali muriatikus források: Constantin és Emma források, alkali, muriatikus vassavány források: Janoskut, tiszta vassavány, Klausen forrás, savó, sterilizált tejkúra (száraz élelmzés) kegy források, fenyő, belégzési gyógymód külön kabinetekben. Pneumatikus kamarák, édes ásványvíz, pezsgő calorisorator fürdők, fenyő és acél fürdők.

Nagy hidegvíz gyógyintézet. Terep-cura, enyhe, langyos, pormentes szélcsendes levegő, erdős, dombos vidék.

Felvilágosítás és prospektus ingyen.

Lakás és kocsirendelések a fürdőigazgatóságnál Gleichenbergben.

Fürdő idény Május 1-től szept. végéig!

kifogástalanul Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében

eszközöltetik.

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42.

Triesti általános biztosító-társaság.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi biztosítási ág (1900)

BEVÉTEL

	korona		fil.			korona		fil.	
	korona	fil.	korona	fil.		korona	fil.	korona	fil.
I. Kifizetések (beleértve a kifizetési költségeket):					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	655717	48			1. Díjtartalek (levonva a viszontbiztosítók részét)	739816	36		
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	320167	03	655984	51	2. Tökésített nyereségtartalek	262500	—		
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. terményeit):					3. Értékpapírok árfolyam tartaléka	817982	61		
1. Szervezési költségek (a folyó számadással teljesítve)	—	—			4. Kétes követelések tartaléka	8000	—		
2. Juttatások	1792 56	29			II. Fügő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
3. Folyó igazgatási költségek	159 225	61	4156 07	59	1. Tűzbiztosítás	839088	79		
4. Adók és díjtelek	106486	39			2. Szállítványbiztosítás	170 289	—		
III. Leírások és egyéb kiadások:					III. Díjbevétel (levonva a törlesztéseket):				
1. Leírások letes követelésekre	12741	01			1. Tűzbiztosítás	Kor. 18.041.776-05			
2. Leírások letes követelésekre értékpapírokban	141316	34			le: viszontbiztosítás	7.043.074-12			
3. Árfolyamvesztés, pénzügyi és külföldi váltókban	31328	48			2. Szállítványbiztosítás	Kor. 6.411.567-26			
4. Járuléki kamat és átutalások a hivatalnokok ellátási pénztárára	280274	91	471064	74	le: viszontbiztosítás	8.108.324-26			
IV. Tartalek fügő károkra:					IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	808502	—			1. Kölcsön- és leszámítási kamatok, valamint hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	263058	97		
2. Szállítványbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	1999058	—	2718240	—	2. Jelzálogkölcsönök kamatai	38584	97		
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:					3. Értékpapírok kamatai	408682	32		
1. Díjtartalek:					4. Ingatlanok tiszta hozadéka	92704	44		
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbizt. részét	6974987	—			V. Egyéb bevételek:				
b) Szállítványbizt. lev. a viszontbizt. részét	817019	64			1. Kötényilletékek:				
2. Tökésített nyereségtartalek	774306	64			a) Tűzbiztosítás	118084	05		
3. Az értékpap. árfolyam ingadozásának tartaléka	2850 0	—			b) Szállítványbiztosítás	43648	07		
4. Kétes követelések tartaléka	809887	27			2. Más kezelési bevételek	1284472	12		
Összesen:	8000 0	—	1354638	91	3. Értékpapírok után folyósított árfolyamnyereség	8827	89		
VI. Evi üzleti nyereség					Összesen:	37868	76		
			3190920	73				1809158	71
								3190920	73

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztosítási ág (1900)

	korona		fil.			korona		fil.	
	korona	fil.	korona	fil.		korona	fil.	korona	fil.
I. Esedékes biztosítások és járadékok fizetése:					I. A biztosítási alapok áthozatala a múlt évről:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	7394354	62			1. Díjtartalek I (levonva a viszontbizt. részét)	11881028	90		
2. Éleles esetre szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	1222538	—	8986943	67	2. Díjtartalek II (levonva a viszontbizt. részét)	5830129	69		
3. Járadékfizetések	373071	05			3. Külön tartalek a kamattal esetleges hanyatlásnak kiegyenlítésére	560000	—		
II. Fizetések visszavisszatartott kötvényekért, levonva a viszontbiztosítók részét					4. Tökésített nyereségtartalek	2825000	—		
			2322555	08	5. Értékpapírok árfolyamtart. és kiegészítő tartalék	5444586	50		
III. Üzleti kiadások (levonva a viszontbizt. terményeit):					6. Kétes követelések tartaléka	8 000	—		
1. Szervezési költségek I (a folyó számadással teljesítve)	—	—			7. A biztosítottak osztálya	2176707	38		
2. Szervezési költségek II (jelen törlesztve)	152247	15			II. Fügő károk tartaléka a múlt évről (levonva a viszontbiztosítók részét):				
3. Folyó kezelési költségek	1463881	39			1. halál esetre szóló és vegyes				
4. Behajtási jutalékok	487059	50			2. Éleles esetre szóló és vegyes	Kor. 90.290.181-38			
5. Orvosi költségek	132087	19			levonva a viszontbizt. díjat	1.473.048-17			
6. Adók és díjtelek	608296	77	4276712	10	3. Éleles esetre szóló és vegyes	Kor. 1.102.731-84			
IV. Leírások és egyéb kiadások:					levonva a viszontbizt. díjat	19.713-44			
1. Leírások letes követelésekre és ingatlanra	9211	45			3. Járadékfizetések				
2. Értékpapírokra való könyvszerű árfoly. veszteség	596577	47							
3. Árfolyamvesztés, pénzügyi, es. külf. váltókban	27841	—	633629	92	IV. A tőkebevitel:				
V. Fügő károk tartaléka:					1. halál esetre szóló és vegyes	Kor. 90.290.181-38			
1. Halál-, szólo és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét	978294	35			2. Éleles esetre szóló és vegyes	Kor. 1.102.731-84			
2. Éleles biztosítások, levonva a viszontbizt. részét	227913	98			levonva a viszontbizt. díjat	19.713-44			
3. Járadékfizetések	11907	02			5. Járadékfizetések				
VI. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:									
1. Díjtartalek:					IV. A tőkebevitel:				
a) Halál-, szólo és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 113.98.727-32				1. Kölcsön- és leszámítási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	28543	90		
b) Éleles biztosítások, lev. a viszontbizt. részét	9.589.186-63				2. Kötényre adott kölcsönök kamatai	75636	56		
c) Járadékfizetések, lev. a viszontbizt. részét	5.036.320-83				3. Jelzálogkölcsönök kamatai	46242	51		
2. Díjtartalek					4. Értékpapírok kamatai	414648	63		
a) Halál-, szólo és vegy. bizt. lev. a viszontbizt. részét	Kor. 5.536.294-51				5. Ingatlanok tiszta hozadéka	78898	59		
b) Éleles biztosítások, levonva a viszontbizt. részét	322.017-35				V. Egyéb bevételek:				
c) Járadékfizetések, lev. a viszontbizt. részét	18.770-40				1. Kötényilletékek	467042	01		
3. Külön tartalek a kamattal esetleges hanyatlásnak kiegyenlítésére	5900 0	—			2. Egyen kezelési bevételek	4284	38		
4. Tökésített nyereségtartalek	225000	—			3. Értékpapírok után folyósított árfolyamnyereség	27804	00		
5. Értékpapírok árfolyam tartaléka és kiegészítő tartalék	4488009	03			Összesen:			16411590	41
6. Kétes követelések tartaléka	800 0	—							
7. A biztosítottak osztálya a kamatokkal együtt	1844233	02	144457978	44					
VIII. Evi üzleti nyereség									
			10411169	41					
Összesen:									

VAGYON

A Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) vagyonállása 1900. december 31-én.

TEHER

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.			korona	fil.	korona	fil.	korona	fil.
1	A részvények adólevelei a tőke be nem fizetett részéről	3675000	—	3675000	—	7350000	—	1	Alapítók	5250000	—	5250000	—	10500000	—
2	Készpénzeslet az int. igazgatóságok és főkapitál Rendelkezésre álló pénzek, hitelint. és takarékpénz ingatlan birtok	946536	96	34896	18	1300423	09	2	Tökésített nyereségtartalek	2625000	—	2625000	—	5300000	—
3	Ingatlan birtok	209 880	35	4010 98	78	6109429	08	3	a) Tartalek az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	3038327	27	1927023	91	4965351	18
4	a) Városi ingatlanok	—	—	10646187	18	10646187	18	4	b) Kiegészítő tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	80000	—	2920885	12	2920885	12
5	b) Művelési ingatlanok	2265000	—	—	—	2265000	—	5	Tartalékalap kétes követelések fedezésére	80000	—	80000	—	160000	—
6	c) Földművelési ingatlanok	9650103	72	90734786	33	109384889	05	6	a) Díjtartalek folyó biztosításokra decz. 31-én: az A mérlegben	7781306	64	128624235	13	2791356	64
7	d) Folyó kamatok	320666	09	6 9119	53	969315	82	7	b) Díjtartalek a B mérlegben	—	—	5876501	26	3878501	26
8	Váltók a tárgyévi	1155170	32	—	—	1155170	32	8	c) Külön alap a kamattal esetleges hanyatlásnak kiegyenlítésére	—	—	560000	—	560000	—
9	Jelzálogkölcsönök	915752	31	1055 897	53	11466649	84	9	Tartalék függőben lévő kárhelyesekre decz. 31-én az A mérlegben	2718240	—	—	—	2718240	—
10	Kölcsönök értékpapírokra	2378490	50	—	—	2378490	50	10	a) A részvények és értékpapírok nyereségnyel	—	—	1844233	02	1844 33	02
11	Kölcsönök saját életbiztosítási kötvényeinkre	—	—	37141	99	37141	99	11	b) A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	2894154	95	—	—	2894154	95
12	Maradvány a viszontbiztosítók számlájából	991542	33	10283180	30	16283180	33	12	c) A hivatalnokok ellát. pénztár. kieg. tartaléka	146777	52	—	—	146777	52
13	Maradvány az intézet főkapitál számlájából	2482473	66	513572	41	2996045	07	13	d) A hivatalnokok ellát. pénztár. nyugdíj alaja	37154	65	—	—	37154	65
14	Maradvány az A mérleg folyó számlájából	—	—	511300	87	511300	87	14	Jelzálogkölcsönök	1756055	26	229155	72	1985210	98
15	Adósság különböző címek alatt	1204210	97	54168	72	1258378	69	15	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	9510 0	51	4884	85	2785 15	36
16	Letételek kezesség és biztosíték gyanánt	5401282	48	7183301	85	12585254	33	16	Egyenleg a B mérleg folyó számláján	51130 87	—	—	—	51130 87	—
17	a) Letét: O felsége jubileuma alkalmából tett alapítvány	100000	—	—	—	100000	—	17	Hitelek különböző címeken	484997	90	375109	79	860107	69
18	b) Letét: Besso József alapítvány	12000	—	—	—	12000	—	18	Betétek kezesség és biztosíték gyanánt	5401282	48	7183301	85	12585254	33
19	c) Letét: Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	19	a) O felsége jubileuma alkalmából tett alapítvány	100000	—	—	—	100000	—
20	d) Letét: Goldschmidt alapítvány	6000	—	—	—	6000	—	20	b) Besso Márk alapítvány	23800	—	—	—	23800	—
21	Biztosítók és vasszerények a társaság összes hivatalában, csergőábrák, papír és nyomtatvány az összes hivatalokban	—	—	—	—	—	—	21	c) Besso József alapítvány	18000	—	—	—	18000	—
22	Eltölveztet juttatások és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—	22	d) Calabi R. alapítvány	6000	—	—	—	6000	—
								23	e) Goldschmidt alapítvány	8000	—	—	—	8000	—
								24	f) Gidoni alapítvány	9425	—	—	—	9425	—
								25	g) Girard alapítvány	9955	—	—	—	9955	—
								26	a) Nyereség áthozat a múlt évről (A mérleg)	Kor. 20.161-60				20161-60	
									b) Nyereség az évi üzletből	1.169.629-08				1169629-08	
									Összesen:						
										1195681	64	1809654	87	3005335	51
										3368889	69	16068961	57	19407311	18

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben.
Besso József, Besso M., dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Fano Jakab, dr. Levi J., gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, Vivante Fortunat.
 A vezérigazgató:
Richetti Odón
 Magyarországi vezérigazgató:
Steinhart, Poór.
 Az intézet hivatalos helyiségei: Budapest, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatóknál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adhatók és élet-, tűz-, szállítvány, üveg és betöréses lopás ellen való biztosítások